6-8. S?n?flar Ak?l Yürütme Beceri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *6-8. S?n?flar Ak?l Yürütme Beceri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16132

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

6-8. S?n?flar Ak?l Yürütme Beceri Ölçe?i (AYBÖ), ?lknur Özp?nar taraf?ndan 2012 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, Türkiye'deki ortaokul 6., 7. ve 8. s?n?f ö?rencilerinin matematik ö?retim program?nda yer alan **ak?l yürütme** becerilerini de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, tek faktörlü bir yap?ya sahiptir ve 19 maddeden olu?maktad?r. De?erlendirme 4'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemiyle (1= zay?f - 4= çok iyi) yap?lmaktad?r.

Ölçe?in geli?tirme süreci, yap? geçerli?ini sa?lamak için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve güvenirlik analizleri ile desteklenmi?tir. Elde edilen istatistiksel veriler, ölçe?in yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir oldu?unu göstermektedir. AYBÖ, ö?rencilerin özellikle matematiksel nesnelere ait görüntüler üzerinde zihinsel canland?rmalar yapma gibi temel ak?l yürütme yeterliliklerini ölçmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Ak?l yürütme, Matematik becerileri, Ortaokul, Faktör Analizi, Ölçek geli?tirme, Likert tipi, AYBÖ, Yap? geçerli?i.

Yazarlar

?lknur Özp?nar

Amaç

Ölçe?in temel amac?, 6., 7. ve 8. s?n?f matematik ö?retim programlar?nda ö?rencilerden beklenen **ak?l yürütme** becerilerinin düzeyini nicel olarak ölçmektir. Bu beceriler, ö?rencilerin matematiksel dü?ünme süreçlerini, problem çözme yeteneklerini ve genelleme yapma kapasitelerini kapsar.

Geli?tirme çal??mas?, ö?rencilerin soyut matematiksel kavramlar? anlama ve uygulama yeterliliklerini standart bir araçla de?erlendirerek, matematik e?itimindeki ö?renme ç?kt?lar?n? izlemek ve potansiyel eksiklik alanlar?n? belirlemek için önemli bir araç sa?lamaktad?r. Ölçek, matematik e?itiminde bili?sel süreçleri derinlemesine incelemek isteyen ara?t?rmac?lar ve e?itimciler için kullan??l?d?r.

Yap?

6-8. S?n?flar Ak?l Yürütme Beceri Ölçe?i (AYBÖ), tek boyutlu bir yap? üzerine kurulmu?tur. Bu tek boyut, ö?rencilerin matematiksel **ak?l yürütme** becerilerini temsil eder. Ak?l yürütme, matematiksel nesnelere ait görselleri zihinsel olarak canland?rma ve bu canland?rmalar üzerinden

ARABPSYCHOLOGY.COM

ç?kar?m yapma yeterlili?ini içerir.

Ölçek, toplam 19 maddeden olu?makta olup, her bir madde do?rudan bu temel yap?y? hedeflemektedir. Tek faktörlü yap?n?n istatistiksel olarak do?rulanmas?, ölçe?in yap?sal netli?ini ve ölçtü?ü özelli?in homojenli?ini desteklemektedir.

Geçerlik

AYBÖ'nün yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in hangi alt yap?lardan olu?tu?unun tespiti için uygulanm??t?r.

Faktör analizine geçilmeden önce, veri yap?s?n?n uygunlu?u istatistiksel olarak test edilmi?tir. Bu testler sonucunda **Kaiser-Meyer-Olkin** (KMO) katsay?s? 0.928 olarak bulunmu?tur. KMO de?erinin 0.60 üzerinde olmas? faktör analizi için uygunluk gösterirken, 0.928 de?eri veri setinin mükemmel derecede uygun oldu?unu i?aret etmektedir. Ayr?ca, Barlett Sphericity Testi sonuçlar? χ^2=3.335, serbestlik derecesi (sd)=231 ve p<.001 olarak hesaplanm??t?r. Bu sonuç, korelasyon matrisinin birim matrisinden anlaml? ölçüde farkl? oldu?unu ve faktör analizinin uygulanabilirli?ini do?rulamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, tek faktörlü yap? üzerinden detayl? analizlerle incelenmi?tir. Güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarl?l???n? ve ölçe?in genel kararl?l???n? de?erlendirmeyi amaçlam??t?r.

Bu analizler sonucunda, **Cronbach Alfa** iç tutarl?l?k katsay?s? ba?ta olmak üzere birçok istatistiksel de?er hesaplanm??t?r. Hesaplanan temel güvenirlik göstergeleri ?unlard?r:

Faktörlerin aç?klad?klar? varyans yüzdeleri ve özde?erleri.
Faktör yükleri.
Aritmetik ortalamalar ve standart sapma de?erleri.
Çarp?kl?k (skewness) ve bas?kl?k (kurtosis) de?erleri.
Ortak varyans de?erleri (h^2).
Madde ay?rt edicilik de?erleri (t) ve madde-toplam puan korelasyon de?erleri (r).

Faktör Analizi

AYBÖ'nün geli?tirilmesi sürecinde uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in beklenen tek faktörlü yap?yla sonuçland???n? göstermi?tir. Bu tek faktörlü yap?, ölçe?in tüm 19 maddesinin ayn? temel **ak?l yürütme** becerisi yap?s?n? ölçtü?ünü teyit etmektedir.

Analiz öncesinde yap?lan KMO testi (0.928) ve Barlett Sphericity Testi (p<.001) sonuçlar?, veri

ARABPSYCHOLOGY.COM

setinin yüksek kalitede oldu?unu ve faktör ç?karma i?leminin istatistiksel olarak uygun oldu?unu kan?tlam??t?r. Tek faktörlü sonuç, ölçe?in yap?sal safl???n? ve matematiksel ak?l yürütme becerisini ayr??t?r?lm?? bir ?ekilde ölçme kapasitesini güçlendirmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir ölçek geli?tirme çal??mas?)

Biçim: Tek alt boyut ve 19 madde.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler

Ya? Grubu: Ortaokul ö?rencileri (6., 7. ve 8. s?n?flar)

Popülasyon Detaylar?: 6-8. s?n?flar matematik ö?retim program?nda yer alan becerileri ölçmeye yönelik hedef grup.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert tipi derecelendirme (1= zay?f - 4= çok iyi).

Anahtar Kelimeler

Matematiksel dü?ünme, Bili?sel beceriler, Cronbach Alfa, KMO katsay?s?, Doktora tezi, Ö?renci de?erlendirmesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: ilknurozpinar@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Karadeniz Teknik Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon (Tezin yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, ?lknur Özp?nar taraf?ndan 2012 y?l?nda tamamlanan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir.

Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im bilgileri yukar?da verilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: 6-8-siniflar-akil-yurutme-beceri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özp?nar, ?. (2012). *6-8. s?n?flar matematik ö?retim program?nda yer alan becerileri ölçmeye yönelik ölçek geli?tirme çal??mas?* (Doktora tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Tez Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

6-8. S?n?flar Ak?l Yürütme Beceri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Tek alt boyut ve 19 madde

Matematiksel nesnelere ait görüntüler üzerinde zihinsel canland?rmalar yapar.

ARABPSYCHOLOGY.COM